

ZPRAVODAJSKÁ ZPRÁVA

Česká muniční iniciativa

I. Úvod

Dle informací dostupných na internetových stránkách Ministerstva obrany ČR Česká republika prostřednictvím Ministerstva obrany ČR (dále také „MOČR“), jím zřízené Agentury pro mezivládní obrannou spolupráci dále také („AMOS“) i dalších institucí a představitelů státu pomáhá Ukrajině zajišťovat zbraně a munici.

Jedním z pilířů pomoci je česká muniční iniciativa, jejímž cílem je zajištění zejména dělostřelecké munice ráže 155 mm M107, případně sovětské ráže 152 mm a dalších druhů munice. V jejím rámci byl realizován dílčí projekt na dodávku munice financovaný Německem. Obsahuje dodávku 180.000 kusů munice, která by měla být dodána na Ukrajinu do konce tohoto roku. Dodávka se skládá ze 100.000 kusů skladové munice a 80.000 kusů nové munice. Podle ředitele AMOS byla smlouva s Německem podepsána velmi rychle a rychlost dohody korespondovala s urgencí, kterou Ukrajina dodávkám dělostřelecké munice přisuzuje. První dodávky munice české muniční iniciativy v řádu desítek tisíc kusů byly doručeny na Ukrajinu v červnu.

V rámci podpory dodávek zbraní obecně i samotné munice ze strany České republiky je užito několik alternativních procesů (resp. postupů). Zpravodaj se bude nadále věnovat v rámci tzv. české muniční iniciativy procesům, u kterých je průběžně realizována také dodávka munice uvedená v předchozím odstavci a které jsou užívány od roku 2024. Součástí ověření tak nejsou odlišné postupy pořizování zbrojních dodávek, které fungují paralelně již od roku 2022/2023.

Dle informací MOČR uvedených na jeho webových stránkách ze dne 27. 6. 2024 „v rámci české muniční iniciativy je pro Ukrajinu nyní pokryto pořízení zhruba půl milionu kusů dělostřelecké munice, která má být dodána do konce roku 2024. Dosud se k iniciativě připojilo 18 zemí. S každým státem podepisuje Ministerstvo obrany Memorandum o porozumění, které bylo naposledy uzavřeno s Islandem. Obdobný dokument už má resort obrany například s Litvou, Dánskem, Nizozemskem, Kanadou, Portugalskem, Belgií, Lotyšskem, Norskem, Lucemburskem a Slovinskem.“

Vláda na návrh ministryně obrany odsouhlasila zapojení České republiky do iniciativy částkou 865 775 000 korun. Vyčleněné peníze budou vynaloženy na nákup munice od tuzemského dodavatele, tedy od české společnosti STV GROUP.“

Dle informací prezentovaných MOČR 22.4.2024: „Ambicí je dodat 800.000 nábojů do konce roku 2024.“

Celková v současnosti veřejně komunikovaná částka poskytnutá / dojednaná donory (zahraničními zeměmi a Českou republikou) je ve výši 1,6 miliard EUR (přibližně 40,37 miliard CZK).

II. Shrnutí nejdůležitějších zjištění

Dopadem zprostředkování munice ze strany České republiky (AMOS a MOČR) v rámci české muniční iniciativy bez jakékoliv formy soutěže došlo k neopodstatněnému navýšení ceny dodávky 100.000 ks munice **o 1,48 mld. CZK**, v procentním vyjádření o **22,4 %**.

U druhé části dodávky nové munice v objemu 80.000 ks hrozí riziko možného nadhodnocení ceny v hodnotě 504,6 mil. CZK.

Při posouzení finančního objemu jednotlivých zjištění je z pohledu finančního dopadu zřejmý závěr o systémovém selhání české muniční iniciativy z pohledu hospodárnosti a efektivností dodávek munice na Ukrajinu.

U **20 %** prostředků nakupovaných přes českou muniční iniciativu je cena zásadně nadhodnocena oproti ceně v místě a čase obvyklé. Samotné nadhodnocení je pak **ve výši 3,66 % celkového objemu české muniční iniciativy**. Pozitivní je, že nevhodně využitá finance nejsou hrazeny z prostředků českých daňových poplatníků.

Nastavené kontrolní mechanismy jsou nedostatečné. Prvním základním prvkem je to, že Česká republika nemá v procesu žádné rozhodovací pravomoci. Je pouze prostředníkem, který zcela transparentně předkládá donorským zemím nabídku. Stát, který se rozhodne Ukrajině pomoci, se následně rozhodne, co odpovídá jeho představám a jakým způsobem bude munice nakoupena. Zvolit může z několika možností.

Jinými slovy Spolková republika Německo vědomě a úmyslně financuje dodávky turecké munice na Ukrajinu na základě nabídek zprostředkovaných Českou republikou, což je kontrolní mechanismus pro ověření efektivity a hospodárnosti nákupu v rámci české muniční iniciativy. Takovýto kontrolní mechanismus implikuje při nevhodném nákupu munice tři možné závěry.

Prvním závěrem je nekompetentnost autorit Spolkové republiky Německo v posuzování ceny dodávek munice na Ukrajinu. Druhým závěrem je spolehnutí se na hospodárnost nabídek předkládaných donorovy ze strany České republiky, resp. AMOS a MOČR. Třetím a podle zpravodaje nejméně pravděpodobným závěrem je vědomý nákup předražené munice Spolkovou republikou Německo, resp. jím ovládanou obchodní společností, který je jak v České republice, tak v Německu protiprávní.

Jistotu transparentnosti by dle informací ze strany MOČR měla zajistit meziresortní dohledová komise. Komise, která se doposud sešla jednou na svém ustavujícím jednání. Příští jednání bude mít v září. Neočekává se, že by předmětem této komise, resp. pracovní skupiny bylo ověřování hospodárnosti jednotlivých dodávek muniční iniciativy.

Muniční iniciativa je klíčová a zásadní pro vojenský úspěch na Ukrajině, především proto, že dělostřelecká palba zabraňuje nutnosti boje z blízka a může tak snížit počet obětí na Ukrajině.

Díky nevhodnému procesu nákupu munice dochází reálně ke snižování možného objemu munice, který by mohla využít armáda Ukrajiny v boji v objemu minimálně **22.371** kusů granátů.

III. Přínosy a možná rizika České muniční iniciativy

Zpravodaj oceňuje dlouhodobou snahu a přínos české administrativy v oblasti zvyšování povědomí o potřebě a důležitosti pomoci Ukrajině. Stejně tak česká vláda odvedla velký kus práce v případě získání partnerů a finančních prostředků nejenom z českého rozpočtu, ale i z rozpočtů mezinárodních spojenců.

Jedním ze zásadních přínosů české muniční iniciativy by mělo být omezení konkurence jednotlivých donorských států, které při samotném nakupování munice bez vzájemné koordinace vytvářejí konkurenční tlak na navyšování ceny dodávek v zahraničí.

Muniční iniciativa je klíčová a zásadní pro vojenský úspěch na Ukrajině, především proto, že dělostřelecká palba zabraňuje nutnosti boje z blízka a může tak snížit počet obětí na Ukrajině.

Důvěra veřejnosti je však podmíněna dostatečným ujištěním o transparentnosti procesů spojených s dodávkami munice hrazené zahraničními partnery i z českého rozpočtu.

Stejně tak je zásadní poskytovat dostatečné ujištění o efektivním a hospodárném nakládání s veřejnými prostředky všech donorů.

Riziko možného neefektivního nakládání s veřejnými prostředky zahraničních donorů i veřejnými prostředky českého státního rozpočtu vyhodnotil zpravodaj jako významné.

IV. Důvody a konkrétní cíle pro podrobné ověření procesu nákupu v rámci české muniční iniciativy

Důvodem pro ověřování byly informace jednoho ze zaměstnanců české administrativy, který zpravodaje informoval o postupu, kdy možná nabídka munice pro Ukrajinu byla ze strany zástupců AMOS odmítnuta a byl odkázán na jednoho z dodavatelů české muniční iniciativy. Vzhledem k citlivosti informací a dosavadními zkušenostmi s postupem českých úřadů při ochraně oznamovatelů zpravodaj nebude zveřejňovat jméno oznamovatele.

Dalším důvodem pro ověření možných neefektivit bylo dotazování ze strany mezinárodních médií, která Českou muniční iniciativu průběžně řeší.

Zpravodaj se v průběhu ověřování opakovaně setkal s dotazem/argumentem zástupců české administrativy, ohledně důvodu prověřování procesů zprostředkování nákupu munice pro Ukrajinu. Tato je financována ze strany zahraničních donorů (v případě nákupu 180.000 ks munice ze strany Německa), kdy se nejedná o české veřejné prostředky.

Uvedený dotaz je irelevantní, protože pokud by docházelo díky procesům české muniční iniciativy k neefektivnímu a nevhodnému nakládání s veřejnými prostředky zahraničních donorů, jde i tak o porušení povinností zásady řádného finančního řízení, kdy není důvodné platit české úředníky, aby realizovaly v rámci své pracovní náplně procesy vedoucí k možným významným finančním ztrátám zahraničních partnerů a v konečném důsledku také Ukrajiny. Zpravodaj si není vědom žádného zákonného zmocnění, které by nevhodné a neefektivní zprostředkování nákupů zaměstnancům českého státu ukládalo.

Mimo to jsou obdobné procesy nákupů české muniční iniciativy aplikovány i v případě prostředků poskytovaných z českého státního rozpočtu.

Jako hlavní cíle zpravodaj na základě předběžných konzultací, dostupné dokumentace a veřejně dostupných zdrojů stanovil:

Cíl 1: Prověření hospodárnosti a efektivnosti dílčího nákupu české muniční iniciativy 180.000 Ks munice 155 M107 hrazené ze strany Německa.

Cíl 2 Posouzení transparentnosti hospodárnosti a efektivty procesu výběru dodavatelů a jejich dopad na systém pořizování munice prostřednictvím české muniční iniciativy.

V. Průběh ověření informací ze strany zpravodaje

Vzhledem k nepřehlednosti a dostatečnosti veřejně dostupných informací ohledně české muniční iniciativy realizoval zpravodaj několik řízených pohovorů se zástupci:

- AMOS
- MOČR
- Expertů s konkrétními zkušenostmi v oblasti dodávek munice
- Parlamentního výboru pro národní bezpečnost, obranu a zpravodajství Ukrajinské lidové republiky (vzhledem k aktuální situaci na území Ukrajiny proběhlo jednání on-line)
- mezinárodních médií
- dalších subjektů

Zpravodaj chce tímto poděkovat a ocenit vstřícnost a aktivní přístup všech výše uvedených v průběhu ověřování informací.

VI. Popis ověřovaného procesu

Realizace v rámci české muniční iniciativy

Česká muniční iniciativa je nastavena tak, že blíže nespecifikovaný počet dodavatelů (jednotky dodavatelů), vybraných bez výběrového řízení předkládají prostřednictvím AMOS anonymizovaně své nabídky na dodávky munice donorům. Ti se na základě předložených informací ohledně typu munice, množství a ceny rozhodnou, kterou nabídku si vyberou. Poté jim jsou sděleny podrobnosti o dodávce a sami uzavírají smlouvy s dodavatelem. Kritéria pro výběr dodavatelů je zkušenost s jejich dodávkami z předchozího období.

Výběr dodavatelů a další blíže nespecifikované informace ohledně české muniční iniciativy podléhají režimu utajovaných skutečností. Současně není využíván postup veřejného zadávání dle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek nebo je uplatněna blíže nespecifikovaná výjimka.

Nicméně většina zásadních informací o:

- kvantitativním objemu dodávek (800.000 ks nebo 500.000 ks munice),
- celkovém objemu financí uvažovaných k nákupu munice (1.6 mld. EUR)
- předpokládaném času dodání munice do konce tohoto roku

je průběžně prezentováno ze strany MOČR, zástupců vlády, prezidenta republiky a dalších subjektů.

Dle informací AMOS a MOČR je hospodárnost samotné dodávky plně v kompetenci donora, který si sám může ověřit cenu dodávky. Tak tomu bylo i v případě dodávky munice ze strany donora (Německa). Donor má dostatečné zkušenosti a informace ohledně ceny a tím je zajištěna efektivita a hospodárnost. Pokud by o nevhodnosti nabídky věděl, nemusel by jí podpořit. AMOS ani MOČR tak cenu neověřuje a ani k tomu nemá nástroje.

Zapojení jiných možných dodavatelů do české muniční iniciativy

Většina českých ani zahraničních dodavatelů nemá možnost v případě jejich zájmu přímého zapojení jejich nabídek dodávky munice v rámci české muniční iniciativy. Pokud mají zájem o podání nabídky a tuto předloží AMOS, AMOS potenciální dodavatele prověří a nasměruje na jednoho z několika vybraných dodavatelů české muniční iniciativy. Nabídku současně postoupí k ověření ukrajinské straně. V praxi se doposud takový postup neaplikoval. Informace o možnosti podávání nabídek touto cestou nejsou veřejně dostupné.

Vyloučení zejména malých a středních podniků je v rozporu s principy průmyslové politiky na úrovni EU, která se obvykle zaměřuje na podporu hospodářské soutěže a inovací zahrnutím rozmanitého spektra dodavatelů. Tím, že proces výběru dodavatele odsune malé a střední podniky na vedlejší kolej, podkopává jejich potenciální přínos a potlačuje inovace a konkurenceschopnost v rámci obranného sektoru.

Malé a střední podniky často nabízejí jedinečná řešení a efektivitu, které by větší společnosti mohly přehlédnout, a jejich vyloučení z procesu může vést ke ztrátě cenných odborných znalostí a inovací. Kromě toho podpora konkurenčního prostředí obecně snižuje náklady a zvyšuje kvalitu prostřednictvím dynamiky trhu.

Postup obdobných iniciativ v zahraničí

Česká republika není jediným státem, který inicioval aktivity v oblasti dodávek munice na podporu Ukrajiny. Obdobnou aktivitu realizuje také např. Velká Británie nebo Estonsko.

Mezinárodní fond pro Ukrajinu Spojeného Království je mechanismus financování, který využívá finanční příspěvky od mezinárodních partnerů k rychlému obstarání prioritního vojenského vybavení pro Ukrajinu. Fond spravuje ministerstvo obrany Spojeného království jménem výkonného panelu složeného ze Spojeného království, Norska, Nizozemska, Dánska, Švédska a Litvy. Tito partneři, spolu s Islandem, Austrálií a Novým Zélandem, přispěli do fondu doposud více než 925 milionů GBP.

Přístup britské administrativy je oproti Česku v oblasti informování veřejnosti a procesu výběru dodavatelů dodávek zbrojního vybavení pro Ukrajinu odlišný. Informace pro veřejnost i potenciální dodavatele jsou veřejně dostupné na stránkách tamního ministerstva obrany. Po ukončení každého dílčího výběrového řízení jsou následně zveřejněny informace o objemu vysoutěžených dodávek.

Podrobněji je možné informace o fondu a procesu dodávek získat na internetových stránkách Ministerstva obrany Spojeného království.

Fond využívá rychlé procesy zadávání zakázek k poskytování kritických schopností, které jsou v souladu s prioritními požadavky Ukrajiny na vojenské vybavení.

Doposud iniciativa oznámila 8 balíčků, které mají Ukrajině poskytnout kritické schopnosti. Tyto balíčky zahrnují:

- dělostřelecké munice
- drony
- malé lodě
- zpravodajské, sledovací a průzkumné systémy
- systémy elektronického boje
- podvodní vozidla bez posádky
- systémy protivzdušné obrany
- zařízení na odminování
- náhradní díly pro bojová vozidla

Proces probíhá tak, že je vypsán konkrétní balíček podpory s předpokládaným objemem finančních prostředků, které budou vynaloženy. Ministerstvo poté na základě publikovaných informací o balíčku přijme nabídky konkrétních dodavatelů. Následně odborný panel za spolupráce zástupců Ukrajiny vybere konkrétní dodavatele, kteří se budou na plnění vypsání balíčku podílet.

V případě prvního balíčku byly obdrženy nabídky od britských i mezinárodních dodavatelů průmyslu, přičemž více než 40 zemí předložilo více než 1.500 nabídek.

Dne 11. července 2024 byl oznámen rozsáhlý balíček munice v hodnotě 300 milionů liber. Tento balíček poskytne až 120.000 nábojů 152mm dělostřelecké munice. Střelivo bude nově vyrobeno evropským dodavatelem, což podpoří nové průmyslové kapacity, které Ukrajině zajistí munici s vysokou prioritou.

Rozdíl procesu nákupu UK a ČR

Nákupní procesy v rámci české muniční iniciativy nejsou transparentní. Většina potenciálních licencovaných obchodníků s municí nezná podmínky a kritéria pro kvalifikaci nebo výběr dodávek.

	Mezinárodní fond pro Ukrajinu	Česká muniční iniciativa
Oficiální webové stránky s informacemi o iniciativě a informacemi pro dodavatele	ANO	NE
Online registrace potenciálních dodavatelů	ANO	NE
Zveřejnění podmínek pro dodavatele	ANO	NE
Publikování konkrétní výzvy (balíčku)	ANO	NE
Informace o realizované dodávce po jejím dokončení	ANO	ČÁSTEČNĚ u některých dodávek jsou komunikovány obecné informace formou politických vyjádření

VII. **Identifikovaná zjištění v oblasti hospodárnosti a efektivnosti dílčího nákupu české muniční iniciativy u munice 155 M107 hrazené ze strany Německa**

Na základě získaných dokumentů, jejichž relevanci zpravodaj ověřil u ukrajinských autorit, zjistil následující.

Neopodstatněné navýšení ceny dodávek munice

Munice ráže M107 155 mm je v případě dodávek zprostředkovaných Českou republikou (AMOS a MOČR) prostřednictvím české muniční iniciativy výrazně cenově nadhodnocena oproti ceně v místě a čase obvyklé. Obchodní přírážka financovaná z prostředků donátora (Německo) je o 585 EUR za jeden kus munice vyšší, než by byla realizace nákupu ukrajinským Ministerstvem obrany (při zohlednění potřebných nákladů). V praxi jde při dodávce 100.000 ks skladové munice o částku ve výši 1,48 mld. CZK.

U druhé části dodávek nové munice existuje významné riziko neopodstatněného navýšení ceny v hodnotě 504,6 mil. CZK, kdy pořizovala Ukrajina novou municí ze stejné země dodavatele o 250 EUR za kus nižší.

Dle informací potvrzených ze strany AMOS a Ukrajinského ministerstva obrany (prostřednictvím zástupce Parlamentního výboru pro národní bezpečnost, obranu a zpravodajství Ukrajinské lidové republiky) jsou aktuální dodávky české muniční iniciativy ve výši 3.200 eur za kus munice při celkovém množství 180.000 ks. Skládají se z dodávky skladové munice ve výši 100.000 ks a nové munice ve výši 80.000 ks. Tyto dodávky jsou nakoupeny prostřednictvím jedné z obchodních společností zapojených do české muniční iniciativy od dodavatelů v Turecku. Prostředky na tento nákup munice jsou financovány donorem, kterým je Německo.

Uvedená ujištění potvrzují pravdivost informací v dokumentaci, která byla podnětem pro ověření:

- Nabídka Tureckého výrobce MKE pro dodavatele české muniční iniciativy na prodej munice 155 mm M107 v ceně 2.700 USD (v přepočtu 2.500 EUR) za kus
- Nabídky dodavatele české muniční iniciativy na municí zaslanou na AMOS při nabízené ceně munice ve výši 3.200 EUR za kus

Následně získal zpravodaj nabídku na pořízení stejné munice M107 155 mm, kterou obdrželo od stejného tureckého dodavatele, společnosti MKE, ve stejném časovém období také za cenu 2.700 USD (v přepočtu 2.500 EUR) za kus munice ukrajinské Ministerstvo obrany. Autenticita nabídky byla potvrzena zástupci Parlamentního výboru pro národní bezpečnost, obranu a zpravodajství Ukrajinské lidové republiky, po předchozím ujištění ukrajinského Ministerstva obrany.

Dle veřejně dostupných informací z médií potvrzených zástupci AMOS zahrnuje u uvedených dodávek skladové munice na Ukrajinu navýšení ceny o 700 EUR (rozdíl 3.200 EUR a 2.500 EU) náklady na:

- pojištění
- dopravu zahrnující transport lodí, kamionem a vlakem,
- náklady na zapojení místního partnera v zemi pořízení munice,
- finanční rezervu na případné reklamace,
- opravu/dovybavení munice.

Bližší podrobnosti o lokálním partnerovi AMOS nemá, protože jde o obchodní tajemství českého dodavatele turecké munice zapojeného do české muniční iniciativy.

V nabídkách českého dodavatele turecké munice pro AMOS, které má zpravodaj k dispozici, nejsou zahrnuty náklady na dopravu z České republiky na Ukrajinu (pouze z Turecka do ČR). Není tedy zřejmé, jestli jsou tyto náklady zahrnuty v celkové ceně 3.200 eur za kus munice. Pokud by v ceně zahrnuty nebyly, navýšovala by se dále cena za jeden kus dodané munice nad rámec ceny 3.200 EUR. Ze strany zástupců MOČR bylo poskytnuto ujištění, že tyto náklady nebyly hrazeny z rozpočtu ČR.

Informace ohledně munice 150 mm ze strany ukrajinských autorit

MOČR deklarovalo ukrajinské straně dodávku 800.000 kusů munice v rámci české muniční iniciativy. Později počet změnila na 500.000 ks munice. Došlo tak k úpravě měsíčního plánu z 80 000 ks munice měsíčně na 50 000 měsíčně. Toto snížení objemu, resp. zpoždění dodávek má vysoce nepříznivý dopad na ukrajinské vojenské plánování. Výrazné snížení objemu je pravděpodobně důsledkem příliš vysoké ceny, za kterou Česká muniční iniciativa náboje pořizuje. Je důležité zmínit, že většinu dodávek v rámci české muniční iniciativy mají tvořit granáty 155mm M107. Existují i jiné typy munice 155mm, které se prodávají za mnohem vyšší ceny.

Referenční maximální ceny munice 155mm v ověřovaném období

Munice typu 155mm	Cena (EUR)
M107	2.700
HE ERFB BT 3 BMCS 6	4.200
Ofd MKMSD (HE ER BT)	5.900

V prvním čtvrtletí roku 2024 indikativní ceny ukrajinského ministerstva obrany stanovovaly cenový strop pro nákup munice ve výši **2.700 EUR** za 155mm granáty M107. V prvním pololetí roku 2024 uzavřela Ukrajina smlouvy za níže uvedené ceny.

Nákupy Ministerstva obrany Ukrajiny

Datum	Dodavatelská země	Cena (EUR)	Dodací podmínky
03.2024	Česko	2.300	DAP Ukrajina +600km
03.2024	Česko	2.300	DAP Ukrajina +600km
12.2023	Polsko	2.650	DAP Ukrajina +600km
02.2024	Polsko	2.750	DAP Ukrajina +600km
05.2024	Polsko	2.750	DAP Ukrajina +600km
01.2024	Turecko	2.950	DAP Ukrajina +600km
02.2024	Turecko	2.500	EXW

pozn.: DAP – dodávky na místo, EXW odběr v místě výrobce, dodávka za 2.950 EUR je nová munice

Český dodavatel (viz tabulka výše) je stejným dodavatelem, dodávajícím tureckou municí v rámci české muniční iniciativy při ceně 3.200 EUR (dodávky na území ČR). To je cenové navýšení **900 EUR za kus** munice M155 mm M107 a pravděpodobně více, protože doprava na území Ukrajiny a její vnitrozemí je náročnější. **Žádná z dodávek skladové munice nepřevyšuje cenu, ke které zpravodaj na základě ověření došel jako k maximální tržní ceně.**

Dodávka v hodnotě 2.950 EUR je dodávka nové munice, která je o 250 EUR za kus nižší, než dodávka v rámci české muniční iniciativy.

Neodůvodněné navýšení cen dodávek skladové munice má zásadní dopad na snížení objemu munice. Pro ilustraci jsou dopady vyčísleny níže.

Cena za kus v EUR	Množství 800.000 ks	Množství 500.000 ks	Množství 100.000 ks
2300	1113043	695652	139130
2615	978967	611855	122371
2650	966038	603774	120755
2750	930909	581818	116364
3200	800000	500000	100000

Cena za kus v EUR	Rozdíl množství oproti ceně 3,200 EUR při množství 800.000	Rozdíl množství oproti ceně 3,200 EUR při množství 500.000	Rozdíl množství oproti ceně 3,200 EUR při množství 100.000
2300	313043	195652	39130
2615	178967	111855	22371
2650	166038	103774	20755
2750	130909	81818	16364
3200	0	0	0

Jinými slovy, pokud by AMOS zprostředkoval v rámci české muniční iniciativy dodávky stejné skladové munice za ceny, za které ve stejný čas dodával stejný český dodavatel přímo na Ukrajinu, pak by ozbrojené síly Ukrajiny měly v rámci dodávek České muniční iniciativy o **39.130 granátů více**. Pokud by dodával za cenu, kterou získala Ukrajina od tureckého dodavatele, měla by ukrajinská armáda o **22.371 kusů munice více**.

Vzhledem k tehdejší tržní ceně je nepochopitelný a nevysvětlitelný příslib dodání munice v rámci české muniční iniciativy dle veřejně deklarovaných informací českých autorit, včetně informací na webových stránkách MOČR, dodat Ukrajině 800 000 granátů. Při uvažovaném objemu prostředků od donorů ve výši 1.6 mld CZK by znamenal dle hrubého propočtu cenu jednotlivého náboje v hodnotě 2.000 EUR za kus, což byla v té době i dnes nereálná cena.

Česko v rámci muniční iniciativy deklarovalo nereálný počet granátů a poté dodalo méně, než by mohlo dodat. Tento dopad byl způsoben nejenom nerealistickým propočtem cen munice na trhu ale také dodávkami, které jsou cenově nadhodnocené oproti cenám v místě a čase obvyklým.

Výše uvedené indikuje nedostatečný a řádný průzkum trhu při slibu 800.000 ks munice a dokládá nákup cenově nadhodnocené munice za 3.200 EUR.

Příčina zjištění

V případě dodávek 180.000 ks munice M107 155 mm a dalších druhů munice dle veřejně dostupných zdrojů a dle informací zástupců zbrojního průmyslu a agentury AMOS neproběhla otevřená výzva

k možnému podání nabídek ani samotné výběrové řízení. Proces není transparentní a v praxi neprobíhá žádná soutěž o dodávky munice. Jednoduše je akceptována nabídka několika nejasně vybraných společností, kterou předloží AMOS donorovi.

Zapojení jiných možných dodavatelů, kteří by měli zájem předložit nabídku je v praxi nerealizovatelný. Je nepravděpodobné, že by přeposláním nabídky dodavatele, který nesmí být součástí české muniční iniciativy, jiné obchodní společnosti, která smí být součástí české muniční iniciativy, došlo k hospodárnému nákupu. Dokladem je i to, že žádná dodávka munice dle takového postupu v praxi dle informací AMOS neproběhla.

Nákup munice v rámci české muniční iniciativy proběhl pouze zprostředkovaně. Při nákupu zahraniční munice šlo de facto o nabídky překoupení a dodávek munice ze zahraničí, kdy AMOS a MO ČR byl v pozici jakéhosi zprostředkovatele obchodu. V některých jiných zemích je nákup realizován prostřednictvím samotného ministerstva obrany, nebo státem ovládané obchodní společnosti.

Není zřejmé, proč nejsou dodávky realizovány prostřednictvím nákupu samotného AMOS, MOČR nebo státem ovládané obchodní společnosti nebo státního podniku, který má licenci na nákup munice a mohl by tak dodávky realizovat bez neopodstatněně navyšované obchodní příirážky.

České autority jsou i při přímém zadání zakázek bez transparentní veřejné soutěže v utajovaném režimu povinny zajistit ochranu veřejných prostředků proti rizikům, nesrovnalostem nebo jiným nedostatkům způsobeným nehospodárným, neúčelným a neefektivním nakládáním s veřejnými prostředky. Stejně tak jsou povinny zajistit hospodárný, efektivní a účelný výkon veřejné správy. Správností jakékoliv finanční a majetkové operace je její soulad s právními předpisy a dosažení optimálního vztahu mezi její hospodárností, účelností a efektivností. Hospodárností je pak takové použití veřejných prostředků k zajištění stanovených úkolů s co nejnižším vynaložením těchto prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů. Efektivností takové použití veřejných prostředků, kterým se dosáhne nejvýše možného rozsahu, kvality a přínosu plněných úkolů ve srovnání s objemem prostředků vynaložených na jejich plnění.

Zvolený postup výběru dodavatele v rámci české muniční iniciativy tak minimálně v ověřovaném případě nedokázal předejít možnému neefektivnímu a nehospodárnému nakládání s veřejnými prostředky.

Nastavené kontrolní mechanismy jsou nedostatečné. Prvním základním prvkem je to, že Česká republika nemá v procesu žádné rozhodovací pravomoci. Je pouze prostředníkem, který zcela transparentně předkládá donorským zemím nabídku. Stát, který se rozhodne Ukrajině pomoci, se následně rozhodne, co odpovídá jeho představám a jakým způsobem bude munice nakoupena. Zvolit může z několika možností.

Jinými slovy Spolková republika Německo vědomě a úmyslně financuje dodávky turecké munice na Ukrajinu na základě nabídek zprostředkovaných Českou republikou, což je kontrolní mechanismus pro ověření efektivity a hospodárnosti nákupu v rámci české muniční iniciativy. Takovýto kontrolní mechanismus implikuje při nehospodárném nákupu munice tři možné závěry.

Prvním závěrem je nekompetentnost autorit Spolkové republiky Německo v posuzování ceny dodávek munice na Ukrajinu. Druhým závěrem je spolehnout se na hospodárnost nabídek předkládaných donorovy ze strany České republiky, resp. AMOS a MOČR. Třetím a podle zpravodaje nejméně

pravděpodobným závěrem je vědomý nákup předražené munice Spolkovou republikou Německo, resp. jím ovládanou obchodní společností, který je jak v České republice, tak v Německu protiprávní.

Jistotu transparentnosti by dle informací ze strany MOČR měla zajistit meziresortní dohledová komise. Komise, která se doposud sešla jednou na svém ustavujícím jednání. Příští jednání bude mít v září. Neočekává se, že by předmětem této komise, resp. pracovní skupiny bylo ověřování hospodárnosti jednotlivých dodávek muniční iniciativy.

Dopad zjištění

Dopadem zprostředkování munice ze strany České republiky (AMOS a MOČR) v rámci české muniční iniciativy bez jakékoliv formy soutěže je neopodstatněné navýšení ceny, v tomto konkrétním případě **o 1,48 mld. CZK**, v procentním vyjádření minimálně o **22,4 %**. Pozitivní je, že nevhodně využitá finance nejsou hrazeny z prostředků českých daňových poplatníků.

Díky nevhodnému procesu nákupu dochází ke snižování možného objemu munice, který by mohla využít armáda Ukrajiny v boji s Ruskem v objemu minimálně 22.371 kusů granátů.

Jedním ze zásadních dopadů v kontextu závěru ověření procesů české muniční iniciativy je významnost zjištění uvedených v této zprávě. Zpravodaj při formulování dílčích závěrů předpokládal, že zjištění jsou pouze dílčí a nemohou sami o sobě doložit systémové selhání.

Nicméně při posouzení finančního objemu jednotlivých zjištění je z pohledu finančního dopadu zřejmý závěr o systémovém selhání české muniční iniciativy z pohledu hospodárnosti a efektivnosti dodávek munice na Ukrajinu.

Dle běžné praxe a mezinárodních auditních standardů INTOSAI je maximální přípustná chybovost při nakládání s veřejnými prostředky nejenom v ČR ale i v zahraničí (třeba v Německu) ve výši 2 %.

Materialita dodávky 100.000 ks skladové turecké munice je v kontextu finančního objemu celé muniční iniciativy významná.

Při uvažování celkového finančního objemu 1.6 mld EUR, tedy přibližně 40.368 mld. CZK dodávka turecké skladové munice ve výši **8,073 mld. CZK činí 20 %**. Tedy u **20 %** prostředků nakupovaných přes českou muniční iniciativu je cena zásadně nadhodnocena oproti ceně v místě a čase obvyklé. Samotné předražení je pak **ve výši 3,66 % celkového objemu české muniční iniciativy**.

Dopadem takto zásadního nadhodnocení munice může být ovlivnění resp. navýšení ceny munice na současném trhu.

VIII. Závěr a stanovisko zpravodaje

Na základě zásadních zjištění zpravodaj doporučuje přijmout usnesení, které zohlední potřebu nastavení transparentního, efektivního a hospodárného nakládání s veřejnými prostředky v rámci české muniční iniciativy.

Dále zpravodaj doporučuje bezodkladné přejednání cenově nevýhodných podmínek prostřednictvím MOČR, resp. agentury AMOS, tak aby dodávky byly realizovány v tržních cenách, resp. aby za

sjednanou cenu bylo dodáno odpovídající množství munice navýšené o hodnotu aktuálního cenového nadhodnocení.

Dále zpravodaj doporučuje prověření ostatních nákupů realizovaných v rámci muniční iniciativy, aby bylo potvrzeno či vyvráceno, že nákupy munice za ceny vyšší než ceny tržní nejsou systémovým přístupem ale dílčím selháním v rámci jedné konkrétní dodávky.

Důležité dle zpravodaje je také nastavení odpovídajících preventivních mechanismů, které by zabránily předkládání předražených dodávek munice v rámci české muniční iniciativy.

V Praze dne 12. srpna 2024

Ing. Lukáš Wagenknecht